

se naučil přesně oceňovat hodnotu okamžitých výhod a úspěchů z hlediska svého revolučního cíle. Jeho revoluční obětavost chceme prohlubovat.

Po stránce organizační budeme se řídit metodami vyzkoušenými Proletkultem ruským, přihlížejíce samozřejmě k odchýlným poměrům domácím. Podrobné zásady organizační budou vyhlášeny v nejbližší době.

Výchova citová a mravní provádět se bude hlavně prostředky kolektivně účinnými; v oblasti rozumové organizována bude kolektivní výchova davu vedle výchovy dělnických talentů jakožto sociálně revolučních techniků.

Spolek Dělnická akademie v Praze přešel již dříve vlastním rozhodnutím do tábora sociálně demokratické pravice; přijetím statistické vládní podpory zaprodal svoji nezávislost a komunistické dělnictvo nemá s ním již nic společného.

Proletariáte Československa! Osvobození člověka, sociální revoluce, vyžaduje hlav osvícených! Co činíme pro vyšší kulturní úroveň davu, pro sebe činíme a pro své syny a dcery! Voláme: Ztratit nemůžeme nic, leda své okovy, ale dobýt můžeme celého světa! Vzhůru k činu, postavme svůj Chrám Vědy, Umění a Práce!

V Praze dne 14. srpna 1921

Přípravný výbor Proletkultu

(Rudé právo, 14. 8. 1921)

Provoláním, uveřejněným 14. srpna v Rudém právu, založena byla konečně po mnoha poradách organizace pro proletářskou kulturu ve smyslu komunistickém, Proletkult, jenž má jednotným a soustředěným způsobem pečovat o urychlení a prohloubení sociálně revoluční schopnosti proletariátu v Československu. Tím počato s realizací myšlenky, kterou Červen nejvíce podporoval a rozebíral: radostně vítáme tento závažný krok, jenž, pokud toho československé poměry dovolují, nezůstane jistě neúspěšný.

Provoláním a předběžnými poradami byla ovšem vykonána jen nepatrná část nejnütnejších prací přípravných, v nichž nutno teď houževnatě pokračovat, dříve než přikročí se k pravidelné činnosti. Organizační otázka za otázkou vyvstávají před zraky zakladatelů a prvních pracovníků, kteří dobře vědí, že bez řádného základu organizačního není možno konat řádnou práci.

Organizace Proletkultu bude nutně neobyčejně složitá sama o sobě; vedle toho nutno se postarat o bezpečné zařazení Proletkultu v rámec komunistické strany, která právě pracuje na svém definitivním řádu organizačním.

Tu především nutno zápasit s mnoha překážkami a předsudky pomalu a trpělivě, neboť nesmíme zapomenout, že Komunistická strana československá vznikla ze strany sociálně demokratické a že způsob, kterým vznikla, zachoval v ní

mnoho nešťastného ducha sociálně demokratického, který byl vždy ve většině případů kulturním nebezpečím pro socialismus.

Opravdu jen pevná víra v nezbytnost vytčeného úkolu a ve zdar věci a jen veliká a laskavá trpělivost mohou zvítězit nad všemi nesnáze, zejména v prostředí českém, jež je na všech stranách skrzaskem prolezlé maloměšťáctvím.

Uplyne ještě mnoho vody, než budova Proletkultu bude pod střechou, přibližně hotova a schopna zmocnit se všeho kulturního života proletářského.

Víme ze zkušenosti, že na venkově těší se Proletkult již nyní velikým sympatiím a že se nedočkavě hledí k okamžiku, kdy bude moci působit svým svérázným způsobem revolučním. Ale jako jeho budovatelé, i jeho nastávající obecenstvo musí se obrnit jistou trpělivostí.

Kdyby Proletkult bez dostatečné přípravy a organizace chtěl již nyní provádět širokou a všestrannou činnost, jistě by jednal neprozřetelně, neboť nemoha ještě dnes pracovat dle svých představ revolučních, byl by nucen konat více kompromisního, než by bylo zdrávo myšlenkám, které přináší.

Naši vnější protivníci nemohou se již dočkat jmen, která stojí za Proletkultem, a nějaké hlučnější činnosti: věčně hladové šelmy žurnalistické chtěly by se již vrhnout na nás tak nebo onak, nejvíce osobně ovšem. Ale Proletkult má pracovat do hloubky, nikoliv zviřovat prach na křižovatkách. Na úrovni proletářských projevů a toho, co strana komunistická pro proletariát činí ve směru osvětovém a kulturním, musí být zřejmý význam Proletkultu, nikoli v denních rvačkách se šmoky a tlučhuby.

Proletkult musí také dbát toho, aby odzbrojil eventuální nepřátele vnitřní, kteří vyskytnou se buď z neporozumění laického, nebo ze zatvrzelosti odborné. Jistě najdou se soudruzi, jimž všecko, co Proletkult podnikne, bude se zdát zbytečným a nerevolučním, poněvadž to nebude neurvalé, duté a křiklavé. A naopak najdou se odborníci měšťácky odkojení, jimž všecka činnost Proletkultu bude povrchní a špatná, pro-

tože bude jednosměrná, revoluční, marxistická a vyhne se všemu neplodnému filosofování odbornickému.

Nedáme se svést z cesty ani jedněmi, ani druhými. My si bez nich pomůžeme a oni mají pro své koníčky dosti místa jinde.

Mnoho rad dobře i špatně míněných slyšeli jsme již a ještě vyslechneme, ale *prospěšných* rukou pomocných bude nemnoho. Zdá se, že dnes více než kdy jindy schopní pracovníci kulturní jsou málo obětaví a vězí hlavně v titěrném individualismu: na jedné straně šilhá se rádo po oficiální kariéře, na druhé není ochoty k opuštění malicherného sobectví intelektuálního.

Naše republika je pařeništěm lidí malé víry... To bude hlavní překážka, s kterou se Proletkult u nás setká. Potřebuje osobností, které dovedou na své tzv. já natolik zapomenout, aby dovedly svůj osud spojit s osudem proletariátu a s jeho dějinným posláním. Takových lidí u nás v nejbližší době nebude mnoho.

Dobrá věc měla u nás v nové době vždy málo pracovníků a příznivců; kterýkoli švindl nachytl však a vykořistil tisíce. S tím dlužno počítat. Budeme Proletkult *toliko československý* (třebaže na mezinárodním základě). Dle toho bude nutno posuzovat naše úspěchy i neúspěchy.

Nemáme iluzí, ale nejsme také bez víry a naděje, protože vedle nás pracují soudobé dějiny, jež mohou uzavřít tuto epochu jen pečetí komunismu.